

reel Erfgoed (RCE) ontving in 2009 de
de gezamenlijke Utrechtse natuur- en
milieuorganisaties, waaronder LANDSCHAP ERFGOED UTRECHT. In
deze Toorts is de wens tot samenwerking uitgesproken, tussen de
deskundigheid van de Rijksdienst en de praktische ervaring van
Utrechtse beheerders van natuur, landschap en erfgoed. Er zijn
afspraken gemaakt om op verschillende vlakken samen te werken. Zo
wordt gezamenlijk gewerkt aan een landschapsbiografie van Landgoed
Oostbroek. Er wordt een verkenning gemaakt naar de
(on)mogelijkheden om monumentale gebouwen klimaatneutraal te
maken. En er komt een discussie over het gebruik van tropisch
hardhout bij de restauratie van molens: is dat duurzaam of niet?

LANDSCHAP ERFGOED UTRECHT is voor ons een bijzondere
organisatie, omdat het de actieve zorg voor het cultuurlandschap, en
de zorg voor de historische omgeving binnen één organisatie
combineert.

LANDSCHAP ERFGOED UTRECHT is een organisatie die dicht bij de
burgers staat. Via haar contacten met gemeenten, maar vooral via
haar directe contacten met vrijwilligers. Deze directe relatie met de
ogen en oren in het veld, maakt de positie van LANDSCHAP ERFGOED
UTRECHT bijzonder. Omdat in alle provincies soortgelijke organisaties
actief zijn, verenigd in het samenwerkingsverband Landschapsbeheer
Nederland, is de RCE momenteel aan het verkennen of samenwerking
kan worden geïntensiveerd.

Binnen de Modernisering Monumentenzorg, een herziening van het
Monumentenbeleid, is de integratie van de oude domeinen nog niet

zien hier toch nog vooral een wens om zover het betrekking heeft op gebouwd erfgoed te herzien, waarbij de omgeving duidelijker als kader voor de erfgoedzorg wordt gepositioneerd. De integratie van het cultuurlandschap met de domeinen van erfgoed – zoals dat zo mooi in uw organisatie is doorgevoerd – is nog steeds een grote stap. Dat heeft uiteraard ook te maken met de verdeling van verantwoordelijkheden op rijksniveau: tussen de verschillende Ministeries, waarbij de ruimtelijke departementen LNV en VROM eerstverantwoordelijk zijn voor het Nederlandse landschap. De zorg voor het historisch cultuurlandschap is met deze vernieuwde dienst sinds kort tot het domein van OCW gaan behoren.

Omdat de zorg voor het cultureel erfgoed nooit los kan worden gezien van andere sectoren, is het belangrijk elkaars taal te verstaan.

André van der Zande - voormalig Belvedere-hoogleraar – onderscheidt vijf talen die van belang zijn voor een goede erfgoedzorg.

Ten eerste is dat de 'Erfgoedwaardentaal', de taal die begrijpelijk is voor planologen. Het is de taal, die gesproken wordt in de arena's van overheid en wetenschap.

Ten tweede is dat de landschapsonwerptaal. De arena waarin deze taal vooral populair is, is die van project- en gebiedsontwikkelaars. Dan is er de 'sector plus erfgoedtaal'. Hiermee bedoelt Van der Zande de verschillende sectoren, zoals toerisme, waterstaat, natuurbeheer, woningbouw etc., die 'wat' met erfgoed doen. Hoe kunnen zij hun eigen belang 'opleuken' met erfgoed. Deze taal is de wereld van de sectorale planningscircuits, door Van der Zande ook wel kort en krachtig aangeduid als 'de maffia'.

'branding' taal". Een goede marketing op tot een versimpeling van de

erfgoedkwaliteiten van je stad of streek. Het is de arena van commercie en economie.

De laatste taal is de 'gebiedsidentiteiten taal'. Door de verhalen van bewoners en gebruikers worden gebieden geladen met identiteit. Het is de arena van burgerbewegingen en regiocircuits.

De kracht van LANDSCHAP ERFGOED UTRECHT is dat ze door haar vervlechting in het maatschappelijk veld, in staat is meerdere talen te spreken. U kunt een belangrijke rol spelen in wat Van der Zande 'de wedergeboorte van de regio' noemt. De burger roert zich steeds nadrukkelijker in het erfgoed debat en benut nieuwe media om zijn mening kenbaar te maken.

De Modernisering van de Monumentenzorg erkent het belang van de burgers. De minister wil de kennis van de burgers ook beter benutten. Burgers vinden de vraag naar 'echt' en 'onecht' weliswaar belangrijk, maar meestal zien ze andere zaken als belangrijker: de sociale functie van een monument, de beleving van het gebouw, de herinneringen die ze er hebben liggen. Dat perspectief verdient meer ruimte in een modern monumentenbeleid.

Los van deze formele beleidskaders vind ik het eigenlijk nog interessanter om te kijken hoe we elkaar kunnen versterken vanuit rollen en verantwoordelijkheden. Wij zijn een Rijksdienst, die met kennis, geld en met wet- en regelgeving, zaken voor elkaar brengen. LANDSCHAP ERFGOED UTRECHT is een organisatie die met kennis en

daadwerkelijk tot uitvoering brengt, op het
zij de burger.

Hoe kunnen we ons beleid ten aanzien van landschap en erfgoed zodanig organiseren, dat we daadwerkelijk tegemoetkomen aan de wensen en verlangens van de burger? Daar kan LANDSCHAP ERFGOED UTRECHT ons bij helpen. Daar kan zij ons versterken.

Een aandachtspunt in de zorg voor landschap en erfgoed is de doorwerking van beleid naar het lokale schaalniveau en de kwaliteit die daar aanwezig is. 10 Jaar Belvedere heeft ons veel gebracht, maar over het gemeentelijk schaalniveau is geconstateerd dat deze beleidslaag nog onvoldoende is 'besmet' met het Belvedere-virus. Onze collega Theo Spek, tevens hoogleraar landschapsgeschiedenis aan de RUG, constateerde in het Nationaal Landschap Winterswijk, dat gemeenten onvoldoende kennis en capaciteit hebben om landschap en erfgoed op een goede manier tot uitvoering te brengen. Analooq aan wat er is gebeurd in de archeologie (waar nu vaak meerdere gemeenten samen een regio-archeoloog hebben aangesteld) zou het het overwegen waard zijn om na te denken over de manier waarop gemeenten de zorg voor landschap en erfgoed beter vorm en inhoud kunnen geven. Gemeentelijke landschapscoördinatoren spelen nu een belangrijke rol in de doorwerking van gemeentelijk beleid (vaak vormgegeven door een Landschapsontwikkelingsplan). Maar hebben deze mensen genoeg kennis over de historische dimensies, over erfgoed in brede zin? Kunnen organisaties als LANDSCHAP ERFGOED UTRECHT daarin een rol spelen, of moeten gemeenten dit zelf oplossen? Hoe kunnen we als Rijk hierin ondersteunen? En hoe zitten de provinciale steunpunten cultuurhistorie hierin? Kortom: het is goed om na te denken over de meest effectieve, de meest logische manier

*Your complimentary
use period has ended.
Thank you for using
PDF Complete.*

[Click Here to upgrade to
Unlimited Pages and Expanded Features](#)

n laten indalen op het schaalniveau waarop

Wat kunt u van de RCE verwachten? Allereerst is daar de Toorts 2009, met een aantal samenwerkingsacties. Daarnaast is er de ambitie om als RCE samen te werken met organisaties die aanvullend werken op hetgeen wij zelf al doen. Wij willen graag samen met maatschappelijke organisaties en andere overheden zorg dragen voor een toekomst met een verleden. We moeten slim gebruik maken van ieders kennis en kunde. Niet werken op basis van angst en argwaan, maar op basis van geloof en vertrouwen. Daar horen wetten en regels bij, maar daar hoort ook een 'zachte infrastructuur' bij, van mensen en organisaties die elkaar weten te vinden en te benutten. Ik denk dat we vandaag ook moeten zien als een eerste kennismaking, het begin van een mooie relatie.